

EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 23.11.2011
KOM(2011) 815 lopullinen

VOL. 1/5

KOMISSION TIEDONANTO

Vuotuinen kasvuselitys 2012

JOHDANTO

Komission 10. marraskuuta 2011 julkaisemat syksyn ennusteet vuosiksi 2011–2013 osoittavat, että talouden elpyminen on pysähtynyt ja epäluottamus vaikuttaa kielteisesti investointeihin ja kulutukseen. Luottamuksen puute johtuu julkisen talouden velkakriisin ja finanssisektorin tilanteen haitallisesta vuorovaikutuksesta sekä maailmantalouden hidastumisesta. Vaikutukset ovat näkyneet selvästi varsinkin euroalueella. Tilanteen johdosta bruttokansantuotteen (BKT) kasvun arvioidaan pysähtyvän ensi vuonna ja EU:n kokonaiskasvun ennustetaan jäävän 0,6 prosenttiin vuonna 2012. Työttömyysasteen arvioidaan pysyvän korkeana eli noin 10 prosentissa vuonna 2012 ja vuoden 2013 alkupuolella, mikä pahentaa kriisin sosiaalisia vaikutuksia.

Ellei kriisiin löydetä tehokasta ratkaisua euroalueella, koko EU:n taloudelliset näkymät heikkenevät nopeasti. Sekä euroalueen että muiden jäsenvaltioiden kasvunäkymät riippuvat siitä, saadanko julkisen talouden velkakriisi ratkaistua tehokkaasti. Samalla on osoitettava, että euro on vakaa ja vahva valuutta ja että euroalueeseen kuuluvat maat haluavat ja kykenevät noudattamaan tervettä talouspolitiikkaa. Finanssimarkkinoiden riskien välttelyn vuoksi näitä ongelmia ei ole vielä kyetty ratkaisemaan. Pitkittynyt epävarmuus on nyt saatava loppumaan. Kuten ilmenee päätöksistä, joita on tehty Eurooppa-neuvostossa ja euroalueen huippukokouksissa, viimeksi 26. ja 27. lokakuuta 2011, EU:n johtajat ovat valmiit käyttämään kaikkia keinoja ratkaistakseen kriisin. He ovat jopa valmiita harkitsemaan uusia muutoksia perussopimukseen. Vaikka hätätoimenpiteet ovat välttämättömiä ja ymmärrettäviä, ne ovat kuitenkin vieneet liikaa päättäjien aikaa ja energiaa. Liian vähän huomiota sen sijaan on kiinnitetty niiden poliittisten muutosten toteuttamiseen, joilla Euroopan taloudet saadaan takaisin kasvu-uralle.

TALOUSPOLITIIKAN EU-OHJAUSJAKSO: TILANNE VUODEN JÄLKEEN

Ensimmäisessä vuotuisessa kasvuselvityksessä keskityttiin ensisijaisesti toimiin kolmella alalla: julkisen talouden tervehdyttäminen ja makrotaloudellisen vakauden tehostaminen, työmarkkinoiden uudistaminen työllisyyden parantamiseksi ja kasvua tukevat toimet. Jäsenvaltiot ottivat nämä tavoitteet huomioon Eurooppa 2020 -strategiaan perustuvissa kansallisissa uudistusohjelmissaan sekä vakaus- tai lähentymisohjelmissaan. Lisäksi niiden pohjalta annettiin maakohtaisia suosituksia, jotka Eurooppa-neuvosto hyväksyi kesäkuussa.

Euroalueen jäsenvaltiot ja kuusi euroalueen ulkopuolista jäsenvaltiota pääsivät maaliskuussa 2011 sopuun Euro Plus -sopimuksesta, jonka mukaan kyseiset maat antavat kilpailukyyn, työllisyyden, julkisen talouden kestävyyden ja rahoitusvakauden alalla vapaaehtoisesti sitoumuksia, jotka ovat EU:n tasolla sovittuja toimia kunnianhimoisempia. Kansalliset sitoumukset sisällytetään kansallisiin uudistusohjelmiin sekä vakaus- tai lähentymisohjelmiin, ja niitä arvioidaan talouspolitiikan EU-ohjausjakson yhteydessä.

Vaikka tässä vaiheessa ei vielä ole mahdollista tehdä kokonaisarviota, voidaan todeta, että julkisen talouden vakauttamisessa on saavutettu edistystä. Heikkenevä suhdannetilanne pahentaa kuitenkin ongelmia tällä alalla. Työmarkkinauudistusten osalta edistystä on nähtävissä aktiivisissa työmarkkinapolitiikoissa, ammattitaidon lisäämisessä, elinikäisessä oppimisessa ja koulutuksessa. Palkanmuodostusjärjestelmän uudistukset ovat edelleen kiistanalaisia, ja edistystä on havaittavissa vain muutamissa maissa. Kasvua edistäviä rakennetoimia on käynnistetty tutkimuksen, kehittämisen ja innovoinnin sekä liikenteen ja energian aloilla. Sen sijaan kilpailun ja palvelujen aloilla sekä verkkotoimialoilla useimmat ongelmat ovat edelleen ratkaisematta.

Vuotuinen kasvuselvitys 2012¹ käynnistää talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson vuonna 2012. Sen pohjalta voidaan päästä tarvittavaan yhteisymmärrykseen jäsenvaltioiden ja EU:n tasolla seuraavien 12 kuukauden aikana sovellettavista keskeisistä toimintatavoitteista, joiden olisi ohjattava kansallista päätöksentekoa talouden ja talousarvion alalla. Samalla olisi huomioitava EU:n maakohtaiset suositukset sekä tarvittaessa Euro Plus -sopimuksen yhteydessä annetut sitoumukset. Työmarkkinaosapuolilla on merkittävä rooli joidenkin suositusten täytäntöönpanossa. Komissio aikoo esittää kesäkuussa kokoontuvalle Eurooppa-neuvostolle yksityiskohtaisen arvion siitä, miten kukin maa on toteuttanut maakohtaiset suositukset sekä Euro Plus -sopimuksessa annetut sitoumukset.

¹ Talous- ja työllisyystilannetta arvioidaan tarkemmin tämän tiedonannon liitteissä.

Seuraava talouspolitiikan EU-ohjausjakso on ensimmäinen, joka toteutetaan osana euroalueen ja koko EU:n äskettäin hyväksyttyä vahvempaa talouden ohjausta ja hallintaa². Kuudesta säädösehdotuksesta koostuvalla talouspolitiikan ohjauspaketilla lujitetaan merkittävästi vakaus- ja kasvusopimusta ja laajennetaan julkisen talouden valvontaa. Käyttöön otetaan ensimmäistä kertaa menettely makrotalouden epätasapainon seuraamiseksi ja korjaamiseksi: liiallista epätasapainoa koskeva menettely. Komissio on hiljattain esittänyt ehdotuksia³, joilla pyritään vahvistamaan edelleen euroalueen jäsenvaltioiden budjettipolitiikkojen valvontaa. Valvonta kohdistuu erityisesti niihin euroalueen jäsenvaltioihin, joilla on vakavia vaikeuksia rahoitusvakauden suhteen tai joihin sovelletaan liiallisia alijäämiä koskevaa menettelyä. Uudella hallintokehityksellä on tarkoitus lujittaa yhdentymistä ja vahvistaa talouskuria.

Tämän vuoden kasvuselvityksessä korostetaan voimakkaasti täytäntöönpanon tarvetta. Nyt kun EU:ssa on päästy yhteisymmärrykseen uudenlaisesta talouden ohjauksesta ja hallinnasta ja otettu huomioon jäsenvaltioiden talouksien keskinäisriippuvuus, on ensisijaiseksi tavoitteeksi asetettava jo sovittujen sitoumusten ja erityisesti kasvua tukevien toimien täytäntöönpano. Onnistuminen edellyttää toiminnan organisointia ja johdonmukaisuutta, myös koko EU:n tasolla, sekä valmiutta omaksua johtoasema muutosten toteuttamisessa ja kykyä perustella toimien oikeudenmukaisuus.

Vaikka tilanne vaatii kiireellisiä toimia, jäsenvaltiot ovat edistyneet vuotta 2011 koskevassa vuotuisessa kasvuselvityksessä esitettyjen suuntaviivojen täytäntöönpanossa odotettua heikommin. Jäsenvaltiot eivät vielä ole ottaneet täyttä vastuuta talouden uuden ohjaus- ja hallintajärjestelmän puitteissa sovituista radikaaleista muutoksista. Toisinaan kestää kauan ennen kuin EU:n tasolla tehdyt päätökset näkyvät kansallisessa päätöksenteossa. Sen vuoksi seuraavan talouspolitiikan EU-ohjausjakson aikana on korostettava toimien kiireellisyyttä, ja jäsenvaltioiden on noudatettava EU:n tasolla sovittuja ohjeita nopeasti ja näkyvästi. Täytäntöönpano on puutteellista myös EU:n tasolla, sillä jäsenvaltiot eivät ole toteuttaneet jo sovittuja päätöksiä kokonaisuudessaan tai asianmukaisesti, edes sisämarkkinoiden kaltaisilla keskeisillä aloilla. Lisäksi eräitä ehdotuksia, joilla on merkittävä kasvua edistävä vaikutus, ei ole vielä hyväksytty yhteispäätösmenettelyssä, eikä kaikkia rakennerahastoista jäsenvaltioille osoitettuja määrärahoja ole vielä käytetty.

Pääpaino on asetettava samanaikaisesti uudistuksille, joilla voidaan vauhdittaa kasvua lyhyellä aikavälillä, ja oikean kasvumallin löytämiselle keskipitkällä aikavälillä. Finanssimarkkinat arvioivat jäsenvaltioiden julkisen velan kestävyyttä ottaen huomioon pitkän aikavälin kasvunäkymät, jäsenvaltioiden kyvyn tehdä kauaskantoisia päätöksiä rakenteellisista uudistuksista ja jäsenvaltioiden sitoumukset kilpailukyvyn parantamiseksi.

Komissio katsoo, että jäsenvaltioiden ja EU:n tasolla olisi vuonna 2012 keskityttävä seuraaviin viiteen ensisijaiseen osa-alueeseen:

- Eriytetyt, kasvua edistävät strategiat julkisen talouden vakauttamiseksi
- Talouden normaalin luotottamisen palauttaminen
- Nykyisen ja tulevan kasvun ja kilpailukyvyn edistäminen
- Työttömyyteen ja kriisin sosiaalisiin seurauksiin puuttuminen
- Julkishallinnon nykyaikaistaminen

² Ks. myös ”Etenemissuunnitelma kohti vakautta ja kasvua”, KOM(2011) 669, 12.10.2011.

³ KOM(2011) 821/2 ja KOM(2011) 819, 23.11.2011.

1. ERIYTETYT, KASVUA EDISTÄVÄT STRATEGIAT JULKISEN TALOUDEN VAKAUTTAMISEKSI

Päätäväinen julkisen talouden vakauttaminen on keskeinen keino palauttaa kasvun kannalta olennainen makrotalouden vakaus sekä turvata Euroopan sosiaalisen mallin tulevaisuus. Jäsenvaltioiden julkisen talouden velka on kasvanut kriisin seurauksena huomattavasti: keskimäärin 20 prosenttiyksikköä vuosina 2007–2010. Julkisen talouden velan arvioidaan vuonna 2012 olevan 85 prosenttia suhteessa BKT:hen koko EU:ssa ja 90 prosenttia suhteessa BKT:hen euroalueella.

EU:n yhteisen lähestymistavan mukaisesti on toteutettu merkittäviä toimenpiteitä, joilla on pyritty vakauttamaan julkista taloutta. Jos politiikkaa ei muuteta, julkisen talouden alijäämien arvioidaan vuonna 2013 laskevan keskimäärin hieman yli 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen koko EU:ssa. Vakauttamisen aikataulu on siis yleisesti ottaen oikeassa suhteessa vaadittuihin ponnistuksiin, edellyttäen että sitoumuksia noudatetaan.

Kaikki jäsenvaltiot eivät ole samassa tilanteessa, joten yhteisen kehyksen puitteissa olisi toteutettava eriytettyjä strategioita, joissa otetaan huomioon kunkin maan julkiseen talouteen ja makrotalouteen liittyvät riskit. Erityisesti on otettava huomioon seuraavaa:

- Rahoitustukiohjelmista tukea saavien jäsenvaltioiden sekä markkinoiden erityistarkkailussa olevien jäsenvaltioiden olisi edelleen pyrittävä saavuttamaan julkiselle taloudelle asetetut tavoitteet riippumatta makrotaloudellisten olosuhteiden muutoksista.
- Jäsenvaltioiden, joiden julkisen talouden sopeutukseen liittyy merkittävä kuilu ja joihin sovelletaan liiallisia alijäämiä koskevaa menettelyä tai joiden julkisen talouden alijäämä on hyvin suuri, olisi tehostettava vakauttamistoimiaan. Vaikka makrotalouden skenaariota tarkistettaisiin jossain vaiheessa hieman alaspäin, tämä ei saa viivästyttää liiallisen alijäämän korjaamista.
- Jäsenvaltioissa, joilla ei ole liiallista julkisen talouden alijäämää ja jotka ovat asianmukaisella sopeuttamisuralla kohti keskipitkän aikavälin tavoitteita, voidaan finanssipolitiikalla tasata suhdanteita ja vakauttaa julkista taloutta, kunhan ei vaaranneta julkisen talouden keskipitkän aikavälin kestävyyttä.
- Vaikka julkisen talouden vakauttamisessa on edistytty hyvin, uudistusten vaikutusten jakautumista on seurattava tarkemmin, jotta voidaan ehkäistä eräiden kasvun osatekijöiden laiminlyönti ja sosiaalisten vaikeuksien paheneminen.

Jäsenvaltioiden olisi pidettävä julkisten menojen kasvu BKT:n keskipitkän aikavälin kasvusuuntausta pienempänä. Komissio katsoo, että jäsenvaltioiden olisi kiinnitettävä erityistä huomiota seuraaviin toimiin:

- Asetetaan etusijalle menot kasvua edistäville aloille, kuten koulutukseen, tutkimukseen, innovointiin ja energiaan, sillä ne ovat investointeja tulevaan kasvuun. Samalla on tehostettava näiden määrärahojen käyttöä. Alustavien tietojen mukaan käytänteet jäsenvaltioissa vaihtelevat huomattavasti. Lisäksi olisi kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että pidetään yllä tai jopa parannetaan työvoimapalvelujen ja aktiivisten työmarkkinatoimenpiteiden

kattavuutta ja vaikuttavuutta. Jälkimmäisiin kuuluvat esimerkiksi työttömille tarkoitettut koulutusohjelmat.

- Jatketaan eläkejärjestelmien uudistamista ja nykyaikaistamista ottaen huomioon työmarkkinaosapuolten välisen vuoropuhelun perinteet eri jäsenvaltioissa, jotta voidaan varmistaa eläkejärjestelmien rahoituksen kestävyys ja riittävyys. Eläkeikää olisi nostettava elinajanodotteen mukaisesti, varhaiseläkkeelle pääsyä olisi rajoitettava, työuran pidentämistä olisi tuettava, miesten ja naisten eläkeikä olisi yhtenäistettävä, ja eläketulojen kasvattamiseen tähtäviä täydentäviä yksityisiä säästöjärjestelyjä olisi tuettava. Lisäksi olisi uudistettava terveydenhuoltojärjestelmiä ja pyrittävä lisäämään niiden kustannustehokkuutta ja kestävyyttä.

Jotta voitaisiin paremmin huomioida tarve yhdentää veropolitiikkaa, tämän vuoden kasvuselvitykseen on sisällytetty uusi liite, joka koskee kasvua suosivia veropolitiikkoja jäsenvaltioissa sekä veropolitiikkojen tehokkaampaa koordinointia EU:ssa⁴. Näillä seikoilla on erityistä merkitystä myös Euro Plus -sopimuksen kannalta. Tulopuolen osuuden lisäämiseksi julkisen talouden vakauttamisessa on verojärjestelmien suunnitteluun ja rakenteeseen kiinnitettävä enemmän huomiota, jotta järjestelmistä saadaan tehokkaammat, tuloksekkaammat ja oikeudenmukaisemmat. Lisäksi olisi otettava huomioon, että jäsenvaltioiden on ehkä korotettava veroja. Verouudistuksia on jo käynnissä useissa jäsenvaltioissa. Niissä olisi otettava huomioon seuraavat seikat:

- Eräiden veromuotojen veropohjaa olisi mahdollista vielä laajentaa ja siten lisätä tuloja tai laskea haitallisen korkeita varoasteita. Esimerkiksi perusveroasteeseen tehtävät vähennykset ja poikkeukset aiheuttavat usein talouden vääristymistä ja heikentävät verojärjestelmän tehokkuutta. Tämä koskee erityisesti arvonlisäverosta (alv) myönnettäviä poikkeuksia ja alennettua alv-kantaa, mutta myös yhtiöveroa ja henkilökohtaista tuloveroa. Poistamalla vähitellen eräät välilliset verotuet voitaisiin laajentaa veropohjaa. Erityisesti ympäristölle haitalliset tuet olisi poistettava.
- Tarvitaan tehokkaampia toimia verotuksen painopisteen siirtämiseksi työn verottamisesta sellaisiin veromuotoihin, jotka eivät hidasta kasvua. Esimerkiksi nostamalla kulutus-, ympäristö- tai varallisuusveroja (esim. arvokkaista kiinteistöistä perittävä vero) voitaisiin osaltaan keventää työn verotusta ja siten tehdä työvoiman palkkaamisesta kannattavampaa. Verotuksen painopistettä muutettaessa olisi kiinnitettävä erityistä huomiota kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ryhmien tarpeisiin.
- Useissa jäsenvaltioissa voidaan lisätä valtion tuloja tehostamalla verojen keruuta ja puuttamalla veronkiertoon. Samassa yhteydessä voidaan hyödyntää verosääntöjen tehokkaampaa soveltamista kaikilla verotuksen aloilla. Lisäksi olisi tehostettava toimenpiteitä, joilla kannustetaan siirtymistä harmaasta tai pimeästä työstä lailliseen työhön.

⁴ Selvityksen taustalla on Eurooppa-neuvoston 24. kesäkuuta 2011 komissiolle esittämä kehoitus raportoida edistymisestä rakenteellisissa keskusteluissa veropoliittisista kysymyksistä Euro Plus -sopimuksen yhteydessä.

- Jäsenvaltioiden on jatkossa mahdollista hyödyntää uusia tulolähteitä, jotka perustuvat esimerkiksi hiilidioksidin päästöoikeuksien huutokauppaan ja radiotaajuuksien huutokauppaan, ja lisätä niiden avulla menoja kasvua edistäville aloille⁵, kuten vihreä kasvu. Jäsenvaltiot ovat sitoutuneet käyttämään huomattavan osan uusista resursseista ilmastonmuutoksen torjuntaan.
- Voidakseen maksimoida verouudistusten vaikutuksen jäsenvaltioiden olisi koordinoitava toimiaan EU:n tasolla käytävän tehokkaan vuoropuhelun avulla. Lisäksi olisi vauhditettava komission edellisessä vuotuisessa kasvuselvytyksessä esittämien ehdotusten käsittelyä. Ehdotukset, jotka koskevat yhteistä yhtenäistettyä yhtiöveropohjaa, finanssitransaktioveroa ja energiaverotusta, ovat parhaillaan EU:n lainsäätäjän käsittelyssä.

2. TALOUDEN NORMAALIN LUOTOTTAMISEN PALAUTTAMINEN

Terve finanssijärjestelmä ja erityisesti vakaa pankkisektori tukevat kasvua. Kriisin taustalla oleva pankkien holtiton toiminta on johtanut epävakautteen koko pankkialalla ja saattaa nyt jarruttaa talouden elpymistä. Sijoittajien luottamus voidaan palauttaa vahvistamalla pankkien pääomatilannetta ja toteuttamalla toimenpiteitä, joilla tuetaan pankkien rahoituksen saantia. Samalla voidaan katkaista julkisen talouden velkakriisin ja finanssisektorin välinen yhteys.

Finanssialan sääntelyä ja valvontaa ollaan parhaillaan uudistamassa perusteellisesti, ja monet uusista päätöksistä ovat jo täytäntöönpanovaiheessa. Tavoitteena on korjata nykyisen sääntely- ja valvontakehyksen heikkoudet ja turvata normaali lainananto yrityksille ja kotitalouksille sekä samalla ehkäistä finanssikriisiä edeltävä liiallinen riskinotto.

Komissio katsoo, että lyhyellä aikavälillä olisi asetettava etusijalle seuraavat toimet:

- Vahvistetaan tarvittaessa järjestelmän kannalta merkittävien pankkien pääomatilannetta vastaamaan kasvaneita riskejä valtionvelkakirjamarkkinoilla. Nämä toimet perustuvat Euroopan pankkiviranomaisen tekemään ehdotukseen. Olennaista on varmistaa, että pankit vahvistavat vakavaraisuussuhdettaan ensisijaisesti lisäämällä pääomaa eivätkä rajoittamalla tarpeettomasti lainanantoa reaalityaloudelle. Lisäksi pankkien olisi noudatettava yhteisesti sovittuja sääntöjä, jotka koskevat bonuksia ja palkkausta.
- Parannetaan pankkien mahdollisuuksia saada pidempiaikaista rahoitusta toteuttamalla väliaikaisia toimenpiteitä (esim. valtiontakauksia), jotta voidaan rajoittaa pankkialan uudistuksen vaikutuksia reaalityalouden luotonsaantiin ja ehkäistä luottoehtojen kiristymisen edelleen. Pääomittaminen (jos tämä voidaan toteuttaa vain julkisista varoista) ja valtion takausten myöntäminen on toteutettava sopusoinnussa valtiontukisääntöjen kanssa.
- Luodaan pk-yritysten kasvumarkkinoita varten erityisjärjestely, joka parantaa pk-yritysten näkyvyyttä sijoittajien keskuudessa, ja sovelletaan pk-yrityksiin kohtuullisia pörssiin listautumisvaatimuksia. Lisäksi vakavaraisuussääntöjä

⁵ Arvioiden mukaan päästökauppajärjestelmästä voitaisiin saada tuloja vuonna 2013 vähintään 11 miljardia euroa.

olisi tarkistettava sen varmistamiseksi, että ne eivät vaikuta haitallisesti luotonantoon pk-yrityksille.

- Pyritään yhteistyössä Euroopan investointipankin kanssa ylläpitämään ja kasvattamaan sen lainanantoa pk-yrityksille kestäväällä vauhdilla sekä hyödynnetään synergiaetuja Euroopan investointirahaston kanssa riskinjako-operaatioiden avulla. Perustetaan rahasto-osuusrahasto⁶, joka tarjoaa pääomaa useampaan kuin yhteen jäsenvaltioon investoiville rahastoille.
- Kehitetään uusi eurooppalainen pääomasijoitusjärjestely, jonka avulla EU:n pääomarahastot voivat markkinoida toimintaansa ja kerätä pääomaa sisämarkkinoilla koko Euroopan laajuisesti. Toimiluvan saa rekisteröitymällä kerran kotijäsenvaltiossa, ja luvan ehtona on yksinkertaistettujen raportointivelvollisuuksien sekä organisaatiota ja liiketoimintaa koskevien sääntöjen noudattaminen.
- Viedään päätökseen EU:n finanssimarkkinoita koskevan uuden sääntelykehysten täytäntöönpano G20-ryhmässä annettujen sitoumusten mukaisesti sekä vahvistetaan uusia EU:n tason finanssivalvontajärjestelyjä.

3. NYKYISEN JA TULEVAN KASVUN JA KILPAILUKYVYN EDISTÄMINEN

Julkisen talouden vakauttaminen ja finanssisektorin uudistaminen ovat tarpeen, mutta ne eivät kuitenkaan yksinään riitä kasvun varmistamiseksi. Koska julkista taloutta on tervehdytettävä, EU:n talouden kokonaistehokkuutta ja mukautumiskykyä on ensisijaisesti parannettava rakenneuudistusten kautta. Rakenneuudistusten kasvua edistävät vaikutukset toteutuvat vähitellen, mutta kasvua suosivien olosuhteiden luomisella voidaan edistää kasvua lyhyellä aikavälillä lisäämällä luottamusta ja tukemalla kaikkia jäsenvaltioita ja erityisesti niitä, joihin kohdistuu erityistä painetta markkinoilla.

Useimmat kasvua edistävät tekijät ovat jäsenvaltioiden valvonnassa, kuten talouspolitiikan EU-ohjausjakson yhteydessä annetuissa suosituksissa korostettiin. Esimerkiksi kansallisia uudistuksia palvelujen alalla, julkisella sektorilla sekä verkkotoimialoilla olisi nopeutettava, jotta voidaan lisätä EU:n kasvupotentiaalia. Asettamalla etusijalle resurssitehokkuus ja esimerkiksi energiatehokkuus ja jätteiden vähentäminen voidaan parantaa kilpailukykyä, luoda uusia työpaikkoja ja kohentaa ympäristön tilaa. Lisäksi etusijalle olisi asetettava uudistukset, joilla parannetaan liiketoimintaympäristöä ja kilpailukykyä.

Jo kauan ennen tämänhetkistä kriisiä EU:n talouden yleinen suorituskyky oli heikompi kuin sen suurimpien kilpailijoiden. Vaikka työllisyyden osalta on tapahtunut jonkin verran edistystä, EU on ollut jäljessä kilpailijoistaan erityisesti tuottavuudessa, ja ero kasvaa jatkuvasti. EU:n heikkoon tuottavuuteen on monta syytä. EU:lla on kuitenkin kaksi erityistä ongelmaa verrattuna moniin suuriin kilpailijoihin: ensiksi Euroopan laajuiset markkinat ovat edelleen liian hajanaiset eivätkä ne tarjoa yrityksille riittäviä kasvumahdollisuuksia ja samanlaisia mittakaavaetuja. Toiseksi useat toimintaedellytykset, jotka liittyvät rahoituksen

⁶ Kyseessä olisi Euroopan investointipankin hallinnoima Euroopan tasolla toimiva yhteistä sijoitustoimintaa harjoittava yritys, joka investoisi muihin, kansallisiin rahastoihin eikä sijoittaisi osakkeisiin, joukkovelkakirjoihin jne.

saantiin, innovointivalmiuksiin tai sääntelystä aiheutuviin esteisiin, eivät ole omiaan kannustamaan yrityksiä luovuuteen ja investointeihin.

Ellei tarpeellisia rakenneuudistuksia toteuteta, keskipitkän aikavälin näkymät viittaavat siihen, että kasvu jatkuu EU:ssa hitaana. EU:n maakohtaisissa suosituksissa on määritelty kunkin jäsenvaltion osalta tiettyjä ensisijaisia aloja, joilla tarvitaan uudistuksia. Kansallisia toimia voidaan tukea ja täydentää EU:n tasolla esimerkiksi komission ehdottamalla sisämarkkinoiden toimenpidepaketilla, jonka Euroopan parlamentti ja Eurooppa-neuvosto ovat hyväksyneet. Eräiden kasvuun vaikuttavien tekijöiden avulla on mahdollista saada aikaan nopeita tuloksia vuonna 2012, jos kaikki jäsenvaltiot toteuttavat omia toimiaan ja jos kansallisia toimia täydennetään EU:n laajuisella toiminnalla.

Kolme esimerkkiä kasvupotentiaalista

- EU:n digitaalisia sisämarkkinoita voidaan kehittää
 - luomalla EU:hun markkinat turvatuille mobiili- ja verkkomaksujärjestelmille sekä parantamalla tietosuojasääntöjä ja edistämällä julkisen sektorin tietojen käyttöä;
 - vapauttamalla radiotaajuuksia erityisesti nopeasti kasvavilla mobiilien tietopalvelujen markkinoilla. Samanaikaisesti on edistettävä investointeja nopeisiin laajakaistayhteyksiin;
 - vähentämällä verkkokaupassa ostettujen tavaroiden ja palvelujen toimituskustannuksia ja parantamalla toimitusten laatua esimerkiksi varmistamalla riittävä kuluttajansuoja;
 - poistamalla myyntiä koskevat, kansallisuuteen tai asuinpaikkaan perustuvat rajoitukset. Komissio aikoo edistää tätä tavoitetta antamalla suuntaviivat palveludirektiivin 20 artiklan soveltamisesta;
 - kehittämällä verkkopohjaisia riidanratkaisujärjestelmiä, joiden avulla voidaan tarjota nopeaa ja luotettavaa sovittelumenettelyä riita-asioissa kuluttajille ja yrityksille;
 - hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologian (TVT) tarjoamia mahdollisuuksia kehittää älykkäitä energia- ja liikennejärjestelmiä, jotka yhdistävät EU:n kaikki alueet toisiinsa. Älykkäät sähköverkot, korkeatasoinen energiatehokkuus ja uusiutuvien energialähteiden laaja käyttö, jotka ovat mahdollisia edistyneen tieto- ja viestintäteknologian sekä sisämarkkinoita palvelevan huippuluokan logistiikan ansiosta, ovat olennainen osa nykyaikaista ja kilpailukykyistä taloutta sekä ehdoton edellytys EU:n kehitykselle lähivuosina.
- Todelliset palvelujen sisämarkkinat:
 - Monissa jäsenvaltioissa talouden toimijat eivät juurikaan ole tietoisia palveludirektiivin tarjoamista mahdollisuuksista. Eräissä jäsenvaltioissa ei ole vielä perustettu keskitettyjä asiointipisteitä, jotka auttavat yrityksiä hankkimaan tietoa ja selviämään muodollisuuksista. Komissio aikoo varmistaa, että ne jäsenvaltiot, jotka eivät vielä ole saattaneet direktiiviä

osaksi kansallista lainsäädäntöään, tekevät näin. Tarkoitus on suorittaa alakohtaisia testejä ja toteuttaa ennen vuoden 2012 loppua jatkotoimia, jotta voidaan varmistaa direktiivin täysimääräinen täytäntöönpano.

- Lisätään kilpailua ja parannetaan kilpailukykyä vähittäiskaupan alalla, vähennetään esteitä yritysten markkinoille tulolta ja sieltä poistumiselta sekä poistetaan epäoikeudenmukaiset rajoitukset, jotka koskevat yrityksiä, asiantuntijapalveluja, oikeusalan ammatteja, kirjanpitoa ja teknistä neuvontaa sekä terveydenhuolto- ja sosiaalialoja.
- Poistetaan tekniset, hallinnolliset ja yhteiskunnalliset esteet innovatiivisilta teknologioilta ja tuotantoprosesseilta, myös mahdollistavien taustateknologioiden käyttöönotolta.
- Kasvun ulkoinen ulottuvuus:
 - Hyödynnetään ulkomaankaupan potentiaalia, sillä lähivuosina 90 prosenttia maailmanlaajuisesta kasvusta tapahtuu EU:n ulkopuolella. EU:n yrityksiä, erityisesti pk-yrityksiä⁷, voidaan auttaa monella tavoin hyödyntämään tätä kasvua. Jo kriisin aikana kauppa auttoi osaltaan lieventämään shokkia, sillä neljännes EU:n kasvusta vuonna 2010 oli peräisin kaupasta unionin ulkopuolisten kumppaneiden kanssa. Naapurimaiden kanssa äskettäin tehdyt kauppasopimukset sekä Etelä-Korean kanssa tehty vapaakauppasopimus tarjoavat useita potentiaalisia etuja, jotka perustuvat sopimuksen tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntämiseen. Näistä olisi tiedotettava riittävästi yrityksille.

Hyödynnetään EU:n talousarviota kasvun ja kilpailukyvyn lisäämiseksi

- Nykyisen kurinalaisen finanssipolitiikan aikana ei finanssipoliittisille elvytystoimille juuri ole tilaa. Käytettävissä olevien resurssien avulla voidaan kuitenkin tukea voimakkaammin kasvua ja kilpailukykyä. Vuosina 2007–2013 koheesio politiikan puitteissa on käytettävissä 347 miljardia euroa investointeihin jäsenvaltioissa. Eräissä jäsenvaltioissa EU:n myöntämän rahoituksen suuruus voi olla jopa 4 prosenttia BKT:sta. Hitaan alun jälkeen sekä sitoumukset että maksut ovat lisääntymässä, mutta ne jakautuvat epätasaisesti EU:n sisällä. EU:n rakennerahastojen tarjoamaa potentiaalia voidaan ja sitä täytyy hyödyntää osana uutta kasvustrategiaa:
 - Käytettävissä olevia varoja voidaan edelleen käyttää tai ohjelmoida uudelleen runsaassa määrin kasvun ja kilpailukyvyn tukemiseksi sekä talouspolitiikan ensimmäisen EU-ohjausjakson yhteydessä annettujen maakohtaisten suositusten toteuttamiseksi. Useilla ohjelmilla on ollut välitön kasvua tukeva vaikutus, esimerkiksi ohjelmat, joilla tuetaan nuorten oppisopimuskoulutusta Euroopan sosiaalirahastosta, tai kotitalouksille ja yrityksille suunnatut energiatehokkuuteen liittyvät

⁷ Ks. komission tiedonanto ”Pieni yritys, suuri maailma – uusi yhteistyöhanke avaa maailmanmarkkinoita pk-yrityksille”, KOM(2011) 702.

investointiohjelmat. Ohjelmilla voidaan tehokkaasti ja oivaltavasti luoda paikallisia työpaikkoja erityisesti nyt, kun rakennusala on vaikeuksissa.

- Komissio on ehdottanut, että rahoitustukiohjelmista tukea saavien jäsenvaltioiden kohdalla nostetaan yhteisrahoitusosuutta sen varmistamiseksi, että tarvittavat investoinnit saadaan toteutettua huolimatta erittäin tiukoista kansallisista budjeteista. Komissio kehottaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa hyväksymään ehdotukset viimeistään vuoden 2011 lopussa.
- Komissio on esittänyt, että tarvittavan liikenne-, energia- ja TVT-infrastruktuurin rakentamisessa voitaisiin hyödyntää hankejoukkolainoja, joilla houkutellessa yksityistä rahoitusta keskeisiin, tuloja tuottaviin infrastruktuurihankkeisiin. Hankejoukkolainoista on tarkoitus järjestää pilottihanke, jossa EU:n nykyinen talousarvio yhdistyy tuleviin talousarvioihin. Pilottihankkeella pyritään myös aikaistamaan eräiden keskeisten hankkeiden rahoitusta.

Kohdennettu ohjelma kasvun nopeuttamiseksi

Tukeakseen näitä toimia komissio on määritellyt useita EU:n tason päätöksiä, joilla voidaan vauhdittaa kasvua välittömästi edellyttäen, että päätökset hyväksytään pikaisesti.⁸ Ne koskevat seuraavia seikkoja:

- Otetaan enemmän irti siitä, mistä EU:n tasolla on jo sovittu.
- Nopeutetaan Euroopan parlamentissa ja neuvostossa käsiteltävänä olevien ehdotusten hyväksymistä.
- Käsitellään nopeasti eräät ehdotukset, joita komissio aikoo tehdä lähikuukausina.

Toimia kuvataan yksityiskohtaisesti liitteessä. Komissio keskustelee mielellään lähiaikoina Euroopan parlamentin ja neuvoston kanssa kasvupaketista, joka on tarkoitus käsitellä nopeutetusti.

4. TYÖTTÖMYYTEEN JA KRIISIN SOSIAALISIIN SEURAUKSIIN PUUTTUMINEN

Kriisillä on kauaskantoisia sosiaalisia vaikutuksia. EU:ssa on 1990-luvun puolivälin jälkeen luotu miljoonia uusia työpaikkoja ja lisätty työssäkävien määrää. Edistys kuitenkin lopahti vuonna 2008. Työttömyys on sen jälkeen lisääntynyt huomattavasti: tällä hetkellä EU:ssa on 23 miljoonaa työtöntä.

Kriisi on nopeuttanut suuria muutoksia taloudessa, sillä yritykset läpikäyvät nopeita rakenneuudistuksia, monet ihmiset ovat vuorotellen töissä ja työttöminä, ja työolosuhteita mukautetaan vastaamaan muuttuvaa ympäristöä. Työnsaantimahdollisuuksien heiketessä huomattava osa väestöstä ei välttämättä selviydy työelämän muutoksista.

⁸ Näihin kuuluvat sisämarkkinoiden toimenpidepaketin 12 ehdotusta, jotka Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat jo suostuneet käsittelemään nopeutetussa tahdissa.

Pitkäaikaistyöttömien osuus on kasvanut, ja yhä useampi on vaarassa jäädä pysyvästi työelämän ulkopuolelle. Tasapainoisilla joustoturvapolitiikoilla voidaan auttaa työntekijöitä siirtymään työpaikasta toiseen ja selviytymään työmarkkinatilanteen vaihteluista. Samaan aikaan väestön vanheneminen nopeuttaa kokeneiden työntekijöiden poistumista työmarkkinoilta, ja useissa jäsenvaltioissa työikäisen väestön määrä ei enää lähitulevaisuudessa kasva tai alkaa jopa vähentyä.

Muutosten laajuus ja vauhti voivat johtaa siihen, että työvoiman tarjonta ja kysyntä eivät enää kohtaa. Tämä puolestaan hidastaa talouden elpymistä ja pitkän aikavälin kasvua. Vaikka työttömiä on paljon, myös avoinna olevien työpaikkojen määrät ovat kasvaneet vuoden 2009 puolivälistä lähtien. Tämä johtuu riittämättömästä palkkauksesta, ammattitaitoisen työvoiman puutteesta ja työvoiman vähäisestä maantieteellisestä liikkuvuudesta.

Jo ennen kriisiä jäsenvaltioiden välillä oli suuria eroja kaikkien ikäryhmien työvoimaosuuksissa, yleissivistävässä ja ammatillisessa koulutuksessa sekä elinikäisessä oppimisessa, ja EU:n keskiarvo jäi jälkeen kansainvälisestä kärjestä.

Kasvua tukeva työllisyys:

Komissio katsoo, että työpaikkojen luomisen ja talouden elvyttämisen vuoksi jäsenvaltioiden olisi kiinnitettävä erityistä huomiota seuraaviin toimiin:

- Jatketaan palkanmuodostusmekanismien tarkistamista koskevien suositusten täytäntöönpanoa ottaen samalla huomioon työmarkkinaosapuolten välistä vuoropuhelua koskevat kansalliset käytänteet, jotta palkanmuodostus vastaisi paremmin tuottavuutta, sekä mukautetaan edelleen työttömyysetuuksia ja tarjotaan tehokkaampia aktivointitoimia sekä sopivia koulutus- ja tukijärjestelyjä, joilla tuetaan paluuta työelämään.
- Tehostetaan työvoiman liikkuvuutta poistamalla lainsäädännölliset esteet, helpottamalla ammattitutkintojen ja työkokemuksen tunnustamista, vahvistamalla yhteistyötä julkisten työvoimapalvelujen välillä sekä tarkastelemalla asuntomarkkinoiden toimivuutta ja liikenneinfrastruktuuria.
- Rajoitetaan varhaiseläkkeelle pääsyä ja muita kanavia siirtyä varhain pois työelämästä sekä tuetaan työurien pidentämistä tarjoamalla enemmän mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen, mukauttamalla työpaikkoja vastaamaan monimuotoisempaa työvoimaa ja parantamalla ikääntyneiden työntekijöiden työllistymismahdollisuuksia esimerkiksi erilaisten kannustimien avulla.
- Tuetaan yritysten perustamista ja itsenäistä ammatinharjoittamista, myös sosiaalista yrittäjyyttä, parantamalla tukijärjestelmien laatua ja edistämällä yrittäjyystaitoja.
- Luodaan aloitteita niiden alojen kehityksen tukemiseksi, jotka tarjoavat parhaat työllistämismahdollisuudet, kuten vähähiilinen ja resurssija tehokkaasti käyttävä talous (vihreät työpaikat), terveys- ja sosiaalialat sekä digitaalitalous.

Erityisesti nuorten työllisyyden tukeminen:

Työllisyyden alalla etusijalle on asetettava nuoret. Nuorten (alle 25-vuotiaiden) työttömien kokonaismäärä EU:ssa kasvoi miljoonalla vuodesta 2008 vuoteen 2010. Nämä nuoret ovat yksi kriisin suurimmista uhreista. Työttömyysaste koko EU:ssa on kasvanut yli 20 prosenttiin ja eräissä jäsenvaltioissa peräti yli 40 prosenttiin. Lisäksi nuoret työttömät kärsivät eräistä muistakin rakenteellisista ongelmista, jotka vaikeuttavat heidän pääsyään työmarkkinoille. Esimerkiksi 40 prosenttia nuorista työntekijöistä työskentelee määräaikaaisessa työsuhteessa. Lisäksi joka seitsemäs nuori (14,4 % nuorista) päättää koulunkäyntinsä ylempään perusasteeseen eikä tämän jälkeen osallistu minkäänlaiseen yleissivistävään tai ammatilliseen jatkokoulutukseen.

Näiden seikkojen pohjalta komissio katsoo, että jäsenvaltioiden olisi asetettava etusijalle seuraavat toimet:

- Määritellään kiireellisimmät tarpeet ja esitetään käytännön toimia, jotka koskevat erityisesti työelämän sekä yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen ulkopuolelle jääneitä nuoria. Sitoudutaan edistämään laadukasta oppisopimuskoulutusta, työharjoittelua ja yrittäjyystaitoja. Erityisesti olisi kiinnitettävä huomiota ammatilliseen koulutukseen osana korkea-asteen koulutusta sekä työkokemuksen hankkimiseen.
- Pyritään yhteistyössä työmarkkinaosapuolten kanssa panemaan täytäntöön sitoumukset, jotka koskevat laadukkaan oppisopimuskoulutuksen ja työharjoittelun edistämistä, erityisesti aloilla, joilla on vaikea löytää sopivia työntekijöitä avoimiin työpaikkoihin. Näin varmistetaan, että nuoret saavat hyödyllistä työkokemusta ja pääsevät nopeasti työmarkkinoille.
- Uudistetaan työsuojalainsäädäntöä yhteistyössä työmarkkinaosapuolten kanssa, vähennetään vakituisten työsuhteiden jäykkyyttä ja parannetaan työmarkkinoiden ulkopuolelle jääneiden, erityisesti nuorten, suojelua ja mahdollisuuksia päästä työmarkkinoille.
- Mukautetaan yleissivistävää ja ammatillista koulutusta vastaamaan työelämässä tarvittavia edellytyksiä ja taitoja, parannetaan koulutuksen tehokkuutta ja laatua sekä keskitytään niihin aloihin ja ammatteihin, jotka kärsivät eniten ammattitaitoisen työvoiman puutteesta. Esimerkiksi tieto- ja viestintätekniikan alalta valmistuneiden määrä ei ole kasvanut lainkaan vuoden 2008 jälkeen. Jos tilanne jatkuu samanlaisena, EU:ssa saattaa vuonna 2015 olla 700 000 TVT-alan avointa työpaikkaa, joihin ei löydetä työntekijöitä.
- Tarkistetaan korkeakouluopetuksen laatua ja rahoitusta ja harkitaan toimia korkealaatuisen opetuksen rahoittamiseksi, esimerkiksi korkeakoulujen lukukausimaksujen käyttöönottoa sekä opintolaina- ja apurahajärjestelmiä tai vaihtoehtoisia rahoituslähteitä, kuten julkisen varojen käyttöä yksityisten sijoitusten houkuttelemiseksi.

Heikoimmassa asemassa olevien suojeleminen:

Taloudellisten ongelmien lisäksi kriisi koettelee koko EU:n sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Kriisi on koskettanut suhteessa eniten niitä, jotka olivat jo aiemmin heikossa asemassa. Kriisin myötä on myös syntynyt uusia ryhmiä, jotka elävät lähellä köyhyysrajaa. On myös olemassa selkeitä viitteitä siitä, että yhä useammat ihmiset ja varsinkin lapset putoavat

köyhyysrajan alapuolelle ja syrjäytyvät. Äärimmillään tämä johtaa terveysongelmiin ja kodittomuuteen. Ihmiset, joilla on vain vähän tai ei lainkaan yhteyksiä työmarkkinoille (esim. eläkeläiset tai sosiaaliavustusten varassa elävät, kuten yksinhuoltajat), kärsivät myös muutoksista, joita tehdään etuuksien laskentatapaan ja etuuksien myöntämistä koskeviin ehtoihin.

Komissio katsoo, että jäsenvaltioiden olisi asetettava etusijalle seuraavat toimet:

- Parannetaan sosiaaliturvajärjestelmien tuloksekkuutta ja varmistetaan, että automaattiset sosiaaliset vakauttajat voivat toimia asianmukaisesti. Pyritään välttämään etuuksien kattavuuteen ja etuuksien myöntämistä koskeviin ehtoihin aiemmin tehtyjen laajennusten pikaista poistamista, ennen kuin työmarkkinat ovat piristyneet merkittävästi.
- Toteutetaan aktiiviseen osallistamiseen tähtääviä strategioita, jotka käsittävät työmarkkinoiden aktivointitoimia, ja varmistetaan riittävät ja kohtuuhintaiset sosiaalipalvelut, joilla ehkäistään heikommassa asemassa olevien ryhmien syrjäytyminen.
- Varmistetaan sellaisten palvelujen saatavuus, joilla tuetaan työmarkkinoille integroitumista ja sosiaalista osallistamista, esimerkiksi mahdollisuus käyttää tavanomaista maksutiliä ja löytää kohtuuhintainen asunto sekä sähkötoimitukset heikossa asemassa oleville asiakkaille.

5. JULKISHALLINNON NYKYAIKAISTAMINEN

EU:n, jäsenvaltioiden, alueiden ja paikallisyksikköjen julkishallinnon laatu vaikuttaa keskeisesti kilpailukykyyn. Lisäksi sillä on huomattava merkitys tuottavuudelle. Julkiseen talouteen kohdistuvat paineet ovat johtamassa suuriin muutoksiin ja rakenneuudistuksiin julkisella sektorilla. Tämä haaste on kyettävä muuttamaan mahdollisuudeksi. Vaikka julkista sektoria ei ole mahdollista uudistaa hetkessä, olisi uudistuksia pyrittävä nykytilanteessa vauhdittamaan.

Euroopan unionin monitasoisten hallintorakenteiden keskinäisriippuvuus ja monimutkaisuus ovat osoittaneet varsinkin kriisin yhteydessä, että hallintoa on vara parantaa. Jäsenvaltioissa on oltava tehokkaat hallintojärjestelyt, jotta ne voivat osallistua täysimääräisesti EU:n toimintaan, täyttää velvollisuutensa ja varmistaa, että kansalaiset saavat täyden hyödyn maansa EU-jäsenyydestä. EU:n politiikkojen täytäntöönpano esimerkiksi tullivalvonnan ja tilastojen laadun kaltaisilla tärkeillä aloilla riippuu jäsenvaltioiden kyvystä saada aikaan sovitut tulokset. EU:n lainsäädännön jatkuva puutteellinen täytäntöönpano ja rakennerahastovarojen vajaakäyttö johtuvat useissa tapauksissa huonoista hallinnollisista valmiuksista.

Monissa jäsenvaltioissa olisi varaa tehostaa julkisia palveluja sekä parantaa julkishallinnon ja oikeuslaitoksen avoimuutta ja laatua. Erityisesti olisi tehostettava siviilioikeusjärjestelmän toimintaa, jotta riita-asiat voitaisiin ratkaista kohtuullisessa ajassa. Tarpeettomista viivästyksistä aiheutuu kustannuksia yrityksille, jotka eivät tämän vuoksi voi aina hyödyntää kunnolla uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Komissio on ilmoittanut aikovansa ehdottaa parannuksia rajatylittäviin maksukyvyttömyyssääntöihin. Poliittisia tavoitteita olisi yhdenmukaistettava myös rakennuslupien myöntämisen osalta. Komissio on hiljattain tehnyt

ehdotuksen asetukseksi Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista⁹. Vaikka tässä on esitetty vain muutamia esimerkkejä, on selvää, että näiden ja muiden ongelmien ratkaiseminen auttaa sovittamaan yhteen julkisen talouden vakauttamisen sekä kilpailukyvyn ja kasvunäkymien parantamisen.

Komissio on pyrkinyt edistämään järkevää sääntelyä koskevaa ohjelmaa, jonka avulla on tarkoitus varmistaa, että EU:lla on käytössään tarvittava korkealaatuinen lainsäädäntö ja että EU toimii vain silloin kun unionin toimilla päästään toissijaisuusperiaatteen mukaisesti parempiin tuloksiin kuin jäsenvaltioiden omilla toimilla. Ohjelman puitteissa pyritään yksinkertaistamaan voimassa olevaa EU:n lainsäädäntöä ja tarkastelemaan sitä säännöllisesti, jotta säännökset olisivat ajantasaisia ja tarkoituksenmukaisia. Toinen tärkeä hanke on komission ohjelma hallinnollisen rasituksen ja byrokratian vähentämiseksi. Komissio on jo ylittänyt tavoitteeksi asetetun 25 prosentin vähennyksen, sillä se on antanut ehdotuksia, joilla hallinnollista rasitusta on tarkoitus vähentää 31 prosenttia. Ehdotukset menevät seuraavaksi EU:n lainsäätäjän käsittelyyn. Komissio on hiljattain esittänyt¹⁰ uutta, mikro- ja pienyrityksiä koskevaa järjestelyä, jossa yritykset jätettäisiin uusien EU:n säännösten ulkopuolelle, ellei ole olemassa perusteltuja syitä sisällyttää ne sääntelyn piiriin. Vaikka uudet säännökset koskisivat pk-yrityksiä, voidaan niiden osalta harkita kevennettyjä järjestelyjä. Sidosryhmien kuulemista, tosiseikkoihin perustuvia vaikutusten arviointeja ja EU:n lainsäädännön käytännön toteutusta on edelleen tarkoitus kehittää olennaisena osana komission asialistaa.

Komissio katsoo, että jäsenvaltioiden olisi asetettava etusijalle seuraavat toimet:

- Parannetaan liiketoimintaympäristöä vähentämällä hallinnollista rasitusta esimerkiksi siten, että estetään jäsenvaltioita lisäämstä omia säännöksiään EU:n lainsäädäntöön kansallisen täytäntöönpanon yhteydessä ja poistetaan tarpeettomat säännökset ja lupamenettelyt sekä otetaan käyttöön yksinkertaisempia ja nopeampia menettelyjä erityisesti oikeusjärjestelmissä. Komissio ilmoitti ehdotuksessaan mikroyritysten vapauttamiseksi uudesta sääntelystä, että se aikoo pitää kirjaa hallinnollisen rasituksen keventämiseksi tekemistään ehdotuksista sekä seurata niiden käsittelyä yhteispäätösmenettelyssä ja niiden saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä. Tarkoitus on havaita tapaukset, joissa lainsäätäjä lisää tarpeettomasti hallinnollista rasitusta käsittelyn yhteydessä.
- Varmistetaan, että viranomaiset, yritykset ja kansalaiset voivat vaihtaa keskenään tietoja digitaalisesti. Näin voidaan tehostaa hallintoa, lisätä avoimuutta ja parantaa palvelujen laatua. Julkisista verkkopalveluista voi olla hyötyä erityisesti pk-yrityksille, ja palvelut olisi mukautettava vastaamaan niiden tarpeita.
- Helpotetaan yritysten perustamista toteuttamalla eurooppalaisia pk-yrityksiä tukevassa *Small Business Act* -aloitteessa annettu sitoumus lyhentää yrityksen perustamiseen tarvittava aika kolmeen päivään. 25 jäsenvaltiota ei ole vielä tehnyt tarvittavia muutoksia tämän tavoitteen saavuttamiseksi ennen vuoden 2012 loppua, joten niiden olisi ryhdyttävä toimeen.

⁹ KOM(2011) 658, 19.10.2011.

¹⁰ KOM(2011) 803, 23.11.2011.

- Lisätään EU:n rakennerahastojen käyttöä parantamalla hallinnollisia valmiuksia, kuten tarvittavaa asiantuntemusta ja hallinnon jatkuvuutta, jotta voidaan nopeuttaa käyttämättömien varojen maksua kasvua edistäviin hankkeisiin, sekä hyödyntämällä käytettävissä olevaa teknistä apua.

6. PÄATELMÄT

EU:n talous on historiansa suurimpien haasteiden edessä. Vuotuisessa kasvuselvityksessä 2012 keskitytään talouden uuden ohjausjärjestelmän sekä Eurooppa 2020 -strategian yhteydessä sovittujen ensisijaisten tavoitteiden täytäntöönpanoon. Selvityksessä on mukautettu tavoitteita ja päämääriä vastaamaan heikkenevää taloutta. Komissio kehottaa

- Eurooppa-neuvostoa ottamaan huomioon tämän vuotuisen kasvuselvityksen ja antamaan neuvoston eri kokoonpanoille tehtäväksi kasvuselvityksen tarkastelemisen ja siitä raportoimisen kevään Eurooppa-neuvostolle, jotta maaliskuussa pidettävässä Eurooppa-neuvoston kokouksessa voidaan hyväksyä asianmukaiset suuntaviivat vuoden 2012 talouspolitiikan EU-ohjausjaksoa varten;
- jäsenvaltioita ottamaan kevään Eurooppa-neuvostossa sovittavat suuntaviivat huomioon seuraavissa vakaus- ja lähentymisohjelmissaan sekä kansallisissa uudistusohjelmissaan keväällä 2012. Komissio aikoo tarkastella näitä asiakirjoja samalla kun se antaa ensi vuonna uusia tai päivitettyjä maakohtaisia suosituksia. Lisäksi komissio ottaa huomioon vuonna 2011 annettujen suositusten, myös Euro Plus -sopimuksen yhteydessä tehtyjen sitoumusten, täytäntöönpanon;
- jäsenvaltioita tehostamaan vakaus- ja lähentymisohjelmien, kansallisten uudistusohjelmien ja vuoden 2011 maakohtaisten suositusten täytäntöönpanoa;
- Euroopan parlamenttia ja Eurooppa-neuvostoa käsittelemään pikaisesti tämän tiedonannon liitteessä luetellut ehdotukset, jotta ne voitaisiin hyväksyä ennen vuoden 2012 loppua.

Liite: Ehdotukset EU:n tason toimiksi, joilla voidaan merkittävästi lisätä kasvupotentiaalia, ja ehdotusten viitteellinen aikataulu

I. OTETAAN ENEMMÄN IRTI SIITÄ, MISTÄ EU:N TASOLLA ON JO SOVITTU

• **Palveludirektiivin täysimääräinen täytäntöönpano**

AIHEELLISET TOIMENPITEET:

- Kaikki jäsenvaltiot saattavat direktiivin osaksi kansallista lainsäädäntöään ennen vuoden 2011 loppua (täytäntöönpanokertomus ennen vuoden 2011 loppua / vuoden 2012 alussa)
- Kaikki keskitetyt asiointipisteet ovat toiminnassa ennen vuoden 2011 loppua
- Raportoidaan direktiivin täytäntöönpanon etenemisestä vuoden 2012 toisella vuosineljänneksellä ja hyväksytään jatkotoimet ennen vuoden 2012 loppua
- Komissio esittää vuoden 2012 alkupuoliskolla direktiivin 20 artiklaan perustuvat täytäntöönpano-ohjeet, joilla pyritään poistamaan kansallisuuteen tai asuinpaikkaan perustuvat myynnin rajoitukset
- **Energian sisämarkkinoiden saaminen valmiiksi**, jotta kuluttajat voivat valita energiantoimittajien välillä ja energiantoimittajilla on kaikilta osin pääsy markkinoille.

AIHEELLISET TOIMENPITEET:

- Kaikkien jäsenvaltioiden on saatettava toinen ja kolmas energiapaketti osaksi kansallista lainsäädäntöään viipymättä (määräaika oli vuoden 2011 puolivälissä)
- Neuvosto ja parlamentti hyväksyvät nopeasti asetuksen Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista
- Komissio ehdottaa alustavia täytäntöönpano-ohjeita ja verkkosääntöjä vuonna 2012 (kolmannen paketin mukaisesti), jotta työ saadaan päätökseen vuoteen 2014 mennessä
- **Maksusuoritusten myöhästymistä koskevan direktiivin täytäntöönpanoa olisi pk-yritysten tukemiseksi aikaistettava maaliskuusta 2013 maaliskuuhun 2012**

AIHEELLINEN TOIMENPIDE: Kaikki jäsenvaltiot aikaistavat täytäntöönpanopäivää ainakin käytännössä, elleivät oikeudellisesti

- **Korean kanssa tehdyn vapaakauppasopimuksen täysimääräinen täytäntöönpano**

AIHEELLISET TOIMENPITEET:

- Kaikissa jäsenvaltioissa järjestetään kampanja, jossa mainostetaan Koreassa vuonna 2012 aukeavia mahdollisuuksia
- Komissio valvoo sopimuksen täytäntöönpanoa ja raportoi vuoden 2012 loppuun mennessä siitä, onko markkinoillepääsy helpottunut

II. NOPEUTETAAN NEUVOSTOSSA JA EUROOPAN PARLAMENTISSA KÄSITELTÄVÄNÄ OLEVIEN EHDOTUSTEN HYVÄKSYMISTÄ

- **Ehdotettu 25 jäsenvaltiossa voimassa oleva yhtenäinen eurooppalainen patenttisuojaja vähentäisi yritysten kustannuksia arviolta 80 prosenttia (ehdotus sisältyy sisämarkkinoiden toimenpidepakettiin)**

AIHEELLISET TOIMENPITEET:

- 25 jäsenvaltion ministereiden on päästävä poliittiseen yhteisymmärrykseen ehdotuksesta ennen vuoden 2011 loppua
- Annetaan täytäntöönpanoasetukset ja sovitaan yhtenäisen patenttitoimistoituksen perustamista koskevasta sopimuksesta poliittisella tasolla / allekirjoitetaan sopimus helmikuussa 2012 järjestettävän Euroopan parlamentin äänestyksen jälkeen
- **Päästään sopuun verkkovierailuasetuksen tarkistamisesta; tarkistetulla asetuksella luodaan uusia mahdollisuuksia yrityksille ja lasketaan kuluttajien maksamia hintoja**

AIHEELLINEN TOIMENPIDE: Neuvosto ja Euroopan parlamentti hyväksyvät komission ehdotuksen (KOM(2011) 402) vuoden 2012 alkupuoliskolla (nykyisen asetuksen voimassaolo päättyy 30.6.2012)

- **Vireillä oleva tilinpäätösdirektiivien tarkistaminen yksinkertaistaisi tilinpäätöstietojen julkistamisvaatimuksia erityisesti mikroyrityksille myönnettävien vapautusten ansiosta ja pienyritysten rasisusta keventämällä**

AIHEELLISET TOIMENPITEET:

- Päästään poliittiseen sopuun komission ehdotuksesta, joka koskee mikroyhteisöjen tilinpäätöksiä (KOM(2009) 35 COD), ennen vuoden 2011 loppua
- Hyväksytään tilinpäätösdirektiivien tarkistamista koskeva ehdotus (KOM(2011) 684) ennen vuoden 2012 loppua (ehdotus sisältyy sisämarkkinoiden toimenpidepakettiin)
- **Rakenerahastojen osarahoitusosuuksien kasvattaminen ehdotetulla tavalla ohjelmamaissa mahdollistaisi EU:n varojen nopean käyttöönoton kasvun tukemiseksi**

AIHEELLINEN TOIMENPIDE: Hyväksytään komission ehdotus (KOM(2011) 482) ennen vuoden 2011 loppua

- **Ehdotettu energiansäästödirektiivi edistäisi tehokkaampaa energian käyttöä**

AIHEELLISET TOIMENPITEET:

- Neuvosto ja Euroopan parlamentti hyväksyvät direktiivin vuoden 2012 alkupuoliskolla
- Kaikki jäsenvaltiot asettavat energiatehokkuutta koskevat tavoitteet ja antavat ensimmäiset kertomukset ennen vuoden 2012 loppua (direktiivin hyväksymisen jälkeen)

- **Tehdään keskeisten strategisten kumppanien kanssa kauppasopimukset, joista käydään parhaillaan neuvotteluja**

AIHEELLISET TOIMENPITEET:

- Kumppaneiden näkemyksistä riippuen tavoitteena on saada päätökseen neuvottelut Intian ja Ukrainan kanssa ennen seuraavia maiden kanssa järjestettäviä huippukokouksia
- Kumppaneiden näkemyksistä riippuen tavoitteena on saada päätökseen neuvottelut Kanadan, Singaporen ja Malesian kanssa viimeistään vuoden 2012 aikana
- Tehdään vuoden 2012 alussa valmiiksi sopimukset Perun ja Kolumbian kanssa, sillä sopimusneuvottelut on jo saatu päätökseen

- **Tarkistetaan eurooppalaista standardointijärjestelmää (tieto- ja viestintäteknologia ja palvelut) koskevaa lainsäädäntöä (ehdotus sisältyy sisämarkkinoiden toimenpidepakettiin)**

AIHEELLINEN TOIMENPIDE: Neuvosto ja Euroopan parlamentti hyväksyvät komission ehdotuksen (KOM(2011) 315) ennen vuoden 2012 loppua

- **Päästään sopuun säästöjen verotusta koskevista ehdotuksista**

AIHEELLINEN TOIMENPIDE: Saadaan päätökseen säästöjen verotusta koskevasta ehdotuksesta (KOM(2008) 727) neuvostossa käydyt perusteelliset keskustelut ennen vuoden 2011 loppua

- **Valtuutetaan komissio neuvottelemaan verosopimuksista koko EU:n puolesta kolmansien maiden kanssa, jotta veronkiertoa voidaan tehokkaasti torjua ja samalla välttää kaksinkertainen verotus**

AIHEELLISET TOIMENPITEET:

- Hyväksytään neuvotteluohjeet viimeistään maaliskuussa 2012

- Sovitaan Liechtensteinin kanssa petostentorjuntasopimuksesta ennen vuoden 2011 loppua
- Komissio tekee ennen vuoden 2012 loppua ehdotuksen, jolla puututaan verokeittäisiin
- **Hyväksytään yhteinen eurooppalainen kauppalaki, jonka soveltaminen on vapaaehtoista**

AIHEELLINEN TOIMENPIDE: Neuvosto ja Euroopan parlamentti hyväksyvät komission ehdotuksen (KOM(2011) 636) ennen vuoden 2012 loppua

III. KÄSITELLÄÄN NOPEASTI EHDOTUKSET, JOITA KOMISSIO AIKOO TEHDÄ LÄHIKUUKAUSINA, ESIM.:

- **Sisämarkkinoiden toimenpidepakettiin kuuluvat 12 ehdotusta, mm.:**
 - Helpotetaan riskipääoman saantia kaikkialla Euroopassa EU-passin avulla: Komissio tekee ehdotuksen 30.11.2011, ja neuvosto ja Euroopan parlamentti hyväksyvät sen ennen vuoden 2012 loppua
 - Luodaan yhteinen oikeusperusta sähköisen todentamisen ja sähköisen allekirjoituksen vastavuoroiselle tunnustamiselle rajojen yli. Komissio tekee ehdotuksen vuoden 2012 toisella vuosineljänneksellä, ja neuvosto ja Euroopan parlamentti hyväksyvät sen ennen vuoden 2012 loppua
 - Tarkistetaan julkisia hankintoja koskevaa sääntelyä niin, että säännöistä tulee yksinkertaisemmat ja menettelyistä tehokkaammat. Komissio tekee ehdotuksen 13.12.2011, ja neuvosto ja Euroopan parlamentti hyväksyvät sen ennen vuoden 2012 loppua
 - Annetaan lainsäädäntöä, jolla nykyaikaistetaan ammattitutkintojen tunnustamista

AIHEELLINEN TOIMENPIDE: Neuvosto ja Euroopan parlamentti hyväksyvät ennen vuoden 2012 loppua

- Muita ehdotuksia:
- **Nuorten mahdollisuuksia koskeva aloite** (Youth Opportunities), jolla edistetään nuorten työllisyyttä, erityisesti ensimmäisen työpaikan saantia, oppisopimuskoulutusta ja harjoittelua

AIHEELLINEN TOIMENPIDE: Komissio tekee ehdotuksen ennen vuoden 2011 loppua, ja neuvosto ja Euroopan parlamentti hyväksyvät sen viimeistään kesäkuun lopussa vuonna 2012

- **Immateriaalioikeuksien kollektiivinen hallinnointi**, jotta voidaan luoda musiikin verkkokaupan sisämarkkinat ja nykyaikaistaa tekijänoikeuksien hallinnointi EU:ssa

AIHEELLINEN TOIMENPIDE: Komissio tekee ehdotuksen vuoden 2012 ensimmäisellä vuosineljänneksellä, ja neuvosto ja Euroopan parlamentti hyväksyvät sen ennen vuoden 2012 loppua

- **Verkkomaksujärjestelmiä koskeva ehdotus**, jolla pyritään parantamaan luottamusta ja lisäämään kilpailua

AIHEELLINEN TOIMENPIDE: Komissio esittää vuonna 2012 käytännön ehdotuksia, joilla pyritään ratkaisemaan (vuoden 2011 lopulla todennäköisesti annettavassa) vihreässä kirjassa esitettävät ongelmat.